

**Анализ на данните, получени от системата за бързо
предупреждение за храни и фуражи (RASFF)
за месец септември 2018 г.**

Общият брой нотификации за месец **септември 2018 г.** е **245**.
Сигналите в категория храни са най-много – **212**, за фуражите – **23**, а за
материалите в контакт с храни – **10** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи:
храни, фуражи и материали в контакт с храни.

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – **89** нотификации,
които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – **17** нотификации: афлатоксини
във фъстъци от Аржентина (11), в ядки от Боливия (2), в лешници от Турция
и печени семки от диня също от Турция; *Salmonella* в бадеми от Италия и
охратоксин А в шамфъстък от САЩ.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – **12**
нотификации: силденафил и тадалафил в хранителна добавка от Испания,
САЩ и от Словакия; **наличие на неразрешената субстанция силденафил**

тионов аналог в хранителна добавка от Латвия и от Словакия; **наличие на високи нива натриев хлорид** в соли разтвор от Обединеното кралство; **високи нива на витамин Е** в хранителна добавка от САЩ; **2,4-динитрофенол (DNP)** продаван онлайн; **наличие на неразрешената субстанция 1,3-диметламина (DMAA)** в хранителна добавка с неизвестен произход; **наличие на неразрешените субстанции силденафил тионов аналог и варденафил** в хранителна добавка от Словакия; **наличие на неразрешените субстанции силденафил, тадалафил и варденафил** в хранителна добавка от Словакия и **недеклариран млечен протеин (суроватка)** в протеинови заготовки от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 9 нотификации: *Salmonella enterica ser. Enteritidis* в пилешко месо и пилешки крака от Полша и в замразени пилешки филета също от Полша; *Salmonella* в замразени пилешки филета от Холандия, в замразено пилешко месо от Полша, в замразени пилешки гърди, със задушено свинско месо и лук също от Полша; *Listeria monocytogenes* в различни охладени готови за консумация пилешки продукти от Швеция; **неразрешено наличие на диклофенак** в охладено пилешко месо от Полша; **недекларирана млечна съставка и неправилно етикетиране (означено като салата с риба тон)** на пилешко ястие от Холандия и *Salmonella enterica ser. Enteritidis* и *Salmonella enterica ser. Infantis* в замразени пилешки бутчета от Полша.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: **живак** в риба меч от Испания (2); *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Латвия; **хистамин** в салам от риба тон от Испания; **повредени опаковки** на консерви с аншоа от Германия; **високи нива на Escherichia coli** в живи миди от Гърция; **наличие на неразрешената субстанция левкомалахитово зелено** в пьстърва от Германия и **недекларирани сусам и соя** в охладена заготовка от съомга също от Германия.

Материали в контакт с храни – 7 нотификации: **миграция на меламина** от бамбукови чаши от Китай и от бамбукови кухненски прибори също от Китай; **миграция на формалдехид** от бамбукови халби от Китай; **миграция на формалдехид и меламина** от комплект пластмасови чинии от Китай; **миграция на първични ароматни амини** от найлонов черпак от

Китай; миграция на олово и кобалт от керамичен комплект прибори за деца от Китай и миграция на никел от тигани също от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 6 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено еленско месо от Обединеното кралство, във вакуумирано охладено говеждо месо от Аржентина и в нарязан салам от Австрия; *Listeria monocytogenes* в печена шунка от Полша и от Белгия и *Salmonella* в охладено агнешко месо от Ирландия.

Зърнени и тестени изделия – 5 нотификации: афлатоксини и ентеротоксигенен *Bacillus cereus* във ферментирало брашно от Гана; недеklarирани яйца, млечна съставка брашно и ядки в замразена ягодова торта от Германия; афлатоксини и охратоксин А в пуканки от Франция; недеklarирани бадеми в кроасани от Франция и атропин и скополамин в мюсли от Австрия.

Мляко и млечни продукти – 4 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в сирене от сурово козе мляко от Франция; недеklarирани орехи в йогурт с мюсли от Холандия; *Salmonella* в билков крем от Белгия и чуждо тяло (наличие на гумени парчета) в йогурт от Холандия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в живи миди от Франция, Италия и Португалия.

Плодове и зеленчуци – 3 нотификации: възможно наличие на пластмасови фрагменти в замразен спанак от Белгия; високи нива на йод в сушени водорасли от Китай и възможно наличие на отровни гъби в гъби от Италия.

Храни за домашни любимци – 3 нотификации: високи нива на олово в кучешка храна от Германия; *Salmonella* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в кучешки играчки за дъвчене от Турция и *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Индия.

Сладкарски изделия – 2 нотификации: остри фрагменти в различни плодови сладка от Полша и риск от нараняване на устата при консумацията на киселинни течни карамелени бонбони от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: *Listeria monocytogenes* в консервирани скариди от Полша и кадмий в замразени сготвени скариди от Гренландия.

Фуражни суровини – 2 нотификации: големи количества на семена от амброзия (*Ambrosia spp.*) в соеви зърна от Хърватия и диоксини, диоксиноподобни полихлорбифенили и недиоксиноподобни полихлорбифенили в слънчогледови мастни киселини от Украйна.

Билки и подправки – 2 нотификации: охратоксин А в лют червен пипер от Испания и полициклични ароматни въглеводороди в плодове (*Zanthoxylum*) от Камерун.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: недеklarирани бадеми и кашу в блокче от ядки от Дания и пластмасови фрагменти в замразени пилешки хапки от Литва.

Яйца и яйчни продукти – 1 нотификация: хранителен взрив по подозрение, че е предизвикан от *Salmonella*, високи нива на *Enterobacteriaceae* и висок брой на аероби в течен белтък от Франция.

Мазнини и масла – 1 нотификация: глицидилови естери в растително масло от Холандия.

През месец септември 2018 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната държава е Аржентина с 12 нотификации, следвана от Полша и Китай с по 9 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС - 80 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 24 нотификации: афлатоксини в бадеми от САЩ (5), в шамфъстък от САЩ (2) от Иран, във фъстъци от Гамбия, Аржентина, Судан и САЩ и в лешници от Турция и Грузия; *Salmonella* в сусам от Нигерия (3) и от Индия; липса на сертификат за фъстъчена паста от Аржентина (2); липса на сертификат и на сертифициращ аналитичен доклад за сусам от Индия; *Salmonella enterica ser. Havana* в сусам от Нигерия и *Salmonella enterica ser. Johannesburg* в сусам от Нигерия.

Плодове и продукти от тях – 15 нотификации: метомил в чушки от Турция (5); **наличие на неразрешената субстанция ометоат** в манго от Уганда и в боб от Малайзия; **хлорпирифос** в чушки от Турция и в лимони също от Турция; чушки от Египет, **заразени с плесени**; **високо ниво на подсладител E955 – захарин** в консервиран джинджифил от Тайланд; **високи нива на радиоактивност** в гъби от Беларус; **афлатоксини** в сушени кайсии от Турция; **форметанат** в чушки от Турция и **високи нива на сулфит** в сушени кайсии също от Турция.

Риба и рибни продукти – 12 нотификации: **влошен температурен контрол** на замразена риба хек от Нова Зеландия (2), от Южна Африка и от Намибия, на риба и морски дарове от Мавритания, на замразена риба тон от Оман, на охладена риба тон от Малдивските острови и на замразено сурими (вид традиционно индийско рибно ястие) от Индия; консервирани сардини от Мароко **с повредени опаковки (протичане)**; **неразрешен търговски оператор** на замразени сепии от Китай; **живак** в риба от Виетнам и **развала** на замразен аржентински хек от Уругвай.

Фуражни суровини – 6 нотификации: **афлатоксини** във фъстъци от Гамбия (4), от Судан и от Индия.

Ракообразни и продукти от тях – 4 нотификации: **влошен температурен контрол** на замразени скариди от Панама; **високи нива на E 452 – полифосфати** в замразени скариди от Китай; **наличие на забранената субстанция нитрофуран** в замразени скариди от Индия и **развала и влошен температурен контрол** на замразени скариди от Индия.

Билки и подправки – 4 нотификации: **афлатоксини** в червени люти чушки от Етиопия (2); **липса на сертификат и на сертифициран аналитичен доклад** на микс от подправки от Индия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 3 нотификации: **хлорпирифос, бупрофезин, ацетамиприд и имидаклоприд** и **наличие на неразрешените субстанции диафентиурон и толфенпирад** в чай от Китай; **ацетамиприд** и **наличие на неразрешената субстанция толфенпирад** в чай от Китай и **наличие на неразрешената субстанция динотефуран** в зелен чай също от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в замразено

обезкостено говеждо месо от Бразилия (2) и в охладено говеждо месо от Аржентина.

Главноноги и продукти от тях – 2 нотификации: неразрешен търговски оператор на замразени калмари от Китай и влошен температурен контрол и липса на етикетирание на охладен октопод от Филипините.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на първични ароматни амини от кухненски робот от Китай и в кухненска посуда също от Китай.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella* в червеи за храна на декоративни риби от Китай и *Salmonella enterica ser. Anatum* в кучешка храна от Мексико.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: неразрешен търговски оператор за замразен калмар от Китай.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: афлатоксини в ориз басмати от Пакистан.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: влошен температурен контрол на замразени риба морски език и на сепия от Мароко.

През месец септември 2018 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната държава е Турция с 11 нотификации, следвани от Китай с 10 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 42 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 11 нотификации: 2,4-динитрофенол (DNP) продаван онлайн (8), високи нива на витамин Е в хранителна добавка от САЩ; високи нива на витамин А в хранителна добавка от САЩ; бензо(а)пирен и наличие на полициклични ароматни въглеводороди в хлорела на прах от Полша.

Риба и рибни продукти – 8 нотификации: живак в риба меч от Испания (3) и с неизвестен произход и в размразена акула от Франция; хистамин в риба тон от Шри Ланка; кадмий и живак в замразена риба тон

от Испания и опаразитяване (най-вероятно с *Anisakis*) в охладена скумрия от Норвегия.

Плодове и зеленчуци – 8 нотификации: диметоат и наличие на неразрешените субстанции ометоат и карбарил в манго от Тайланд; облъчване в неоторизирано предприятие на екстракт от кактус от Китай; пластмасови фрагменти в сушени кайсии от Турция; диметоат и наличие на неразрешената субстанция ометоат в десертно грозде от Македония; наличие на неразрешената субстанция карбофуран в авокадо от Кения; кадмий в корен от целина от Полша; наличие на неразрешената субстанция никотин в бели гъби също от Полша; трудно проследяване и сгрешено етикетиране (изтекъл срок на годност) на гъби от Италия.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: *Campylobacter jejuni* в охладени пилешки бутчета от Холандия; *Campylobacter coli* и *Campylobacter jejuni* в охладени пилешки гърди от Франция; *Campylobacter* в охладено пилешко месо от Франция и *Salmonella* в охладен пилешки хамбургери от Словения.

Други хранителни продукти/смесени – 3 нотификации: стъклени фрагменти в картофено пюре от Белгия; нелегален внос на колагенови обвивки от Тайланд и патулин в ябълково пюре от Чили.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 1 нотификация: Amnesic Shellfish Poisoning (ASP) токсини в живи миди от Белгия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: недеклаиран сулфит в скариди от Египет.

Мазнини и масла – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в слънчогледово олио от Русия.

Фуражни суровини – 1 нотификация: голямо количество на семена от амброзия (*Ambrosia spp.*) в царевица от Унгария.

Билки и подправки – 1 нотификация: облъчване в неразрешено предприятие в Китай на джинджирил от Сингапур.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в печено телешко месо от Аржентина.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: афлатоксини в семки от диня от Турция.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Турция.

През месец септември 2018 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицирана е търговията в интернет с 8 нотификации, следвана от Испания с 4 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 34 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: опаразитяване с *Anisakis* на охладена аншоа от Испания и в охладени филета от риба треска от Исландия; **неправилно етикетиране** на замразени глави и опашки от риба меч от Обединеното кралство; **неподходящи условия за транспорт** на риба меч от Италия и *Listeria monocytogenes* в замразена херинга от Норвегия.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: Ентеротоксигенен *Bacillus cereus* в брашно от касава от Нигерия; шоколадови сладки от Швеция, заразени с плесени; тиаметоксам и наличие на неразрешената субстанция трициклазол в ориз басмати от Индия и медени сладки от Дания, заразени с плесени.

Храни за домашни любимци – 4 нотификации: високи нива на *Enterobacteriaceae* в замразена храна за домашни любимци от Холандия (2); *Salmonella* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в замразена храна за кучета също от Холандия и **чуждо тяло** в котешка храна от Франция.

Фуражни суровини – 3 нотификации: меламина в лигноцелулоза от Германия; **арсен** в анасон от Белгия и *Salmonella* в грахови зърна също от Белгия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 3 нотификации: липса на здравна марка на замразени колбаси от Румъния и от **България** и *Listeria monocytogenes* в замразено свинско месо от Швеция.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: недостатъчна термична обработка на нарязана пуешка пастърма от Швеция; *Salmonella* в охладени пилешки черни дробове от Холандия и *Salmonella enterica ser. Infantis* в замразени пилешки крака от Полша.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: влошени органолептични характеристики на шоколад от Германия и хранителен взрив под съмнение, че е предизвикан от консумацията на шоколад от Франция, заразен с ларви на насекоми.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: мултивитаминна добавка от Ирландия, заразена с дрожди и наличие на неразрешената нова храна (*Hoodia gordonii*) в хранителна добавка от САЩ.

Супи, сосове и подправки – 2 нотификации: -монохлор-1,2-пропандиол в соев сос от Филипините (2).

Сладкарски изделия – 1 нотификация: високи нива на оцветител E 151 - Brilliant Black BN / Black PN в дъвки с вкус на кола от Пакистан.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: високи нива на аеробни мезофили в ледени кубчета от Китай.

Плодове и зеленчуци – 1 нотификация: протиофос в портокали от Южна Африка.

Безалкохолни напитки – 1 нотификация: лимонада от Дания, заразена с плесени.

Ядки, продукти от ядки и семена – 1 нотификация: високи нива на морфин в маково семе от Полша.

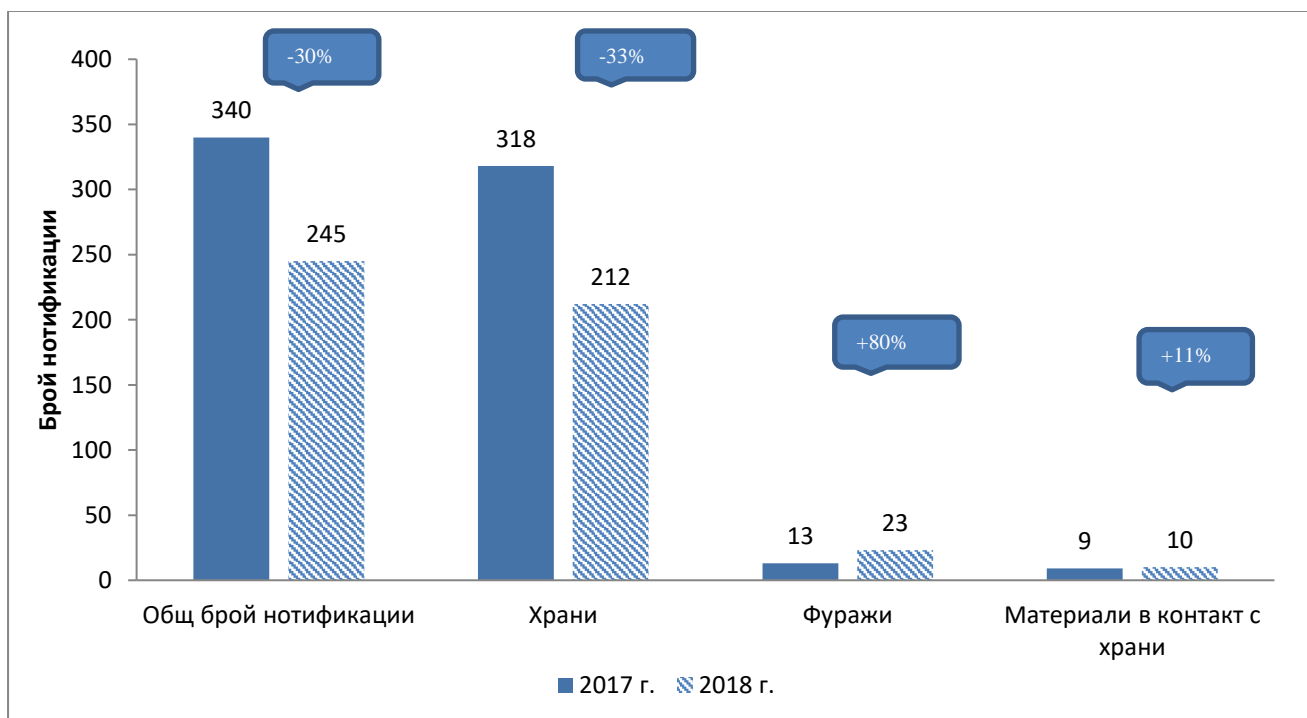
Готови ястия и закуски – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в замразено тофу от Турция.

През месец септември 2018 г., при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната държава е Холандия с 4 нотификации, следвана от Швеция и Франция с по 3 нотификации.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ

Направена е съпоставка на **броя** нотификации спрямо същия период през предходната година общо и по групи за **м. септември 2017 г.** и **м. септември 2018 г.** На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. **Запазва се тенденцията** най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. **Понижение** се наблюдава при общия брой нотификации с 30%, както и при храните достига до 33%. **Повишение** се наблюдава при фуражите с 80% и при материалите в контакт с храни с 11%.

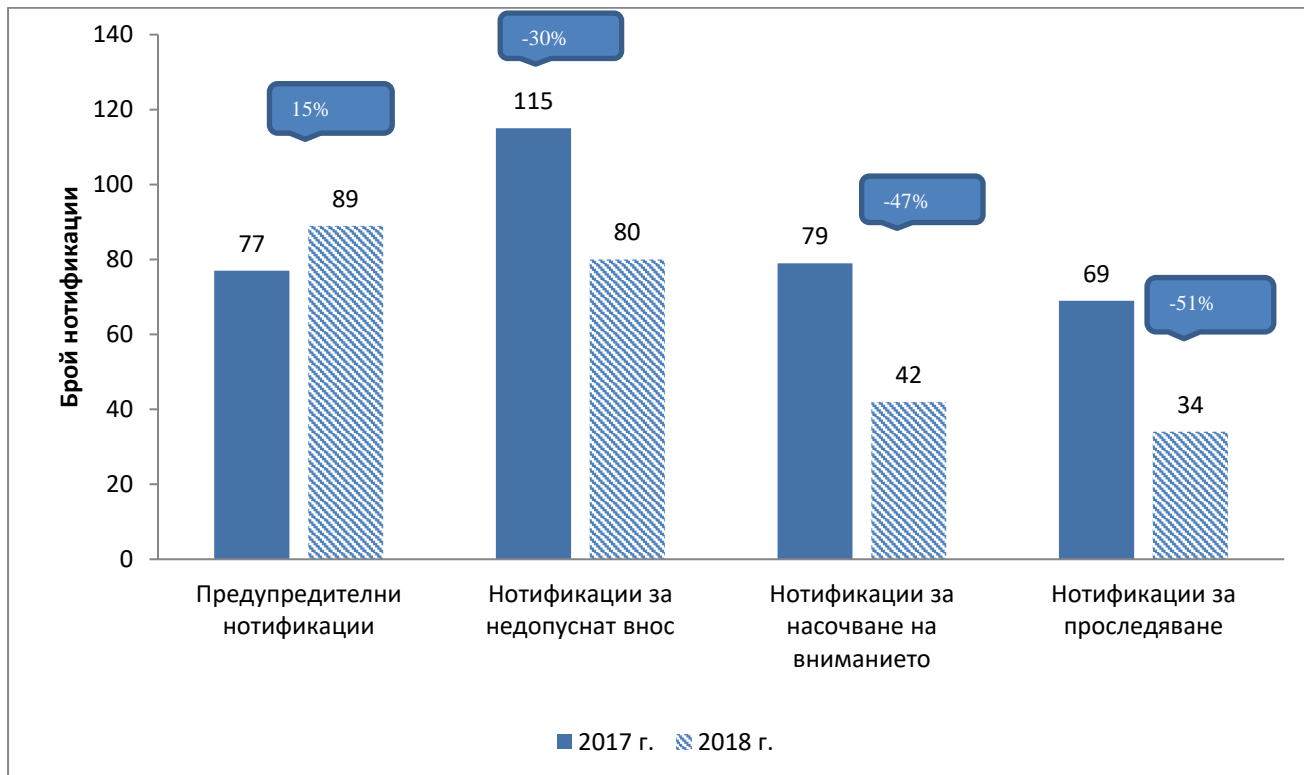
За месец септември се наблюдават две тенденции: тенденция на понижение която включва общия брой нотификации и храните. Наблюдава се и тенденция на повишение при фуражите и материалите в контакт с храни.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. септември 2017 г. и м. септември 2018 г.

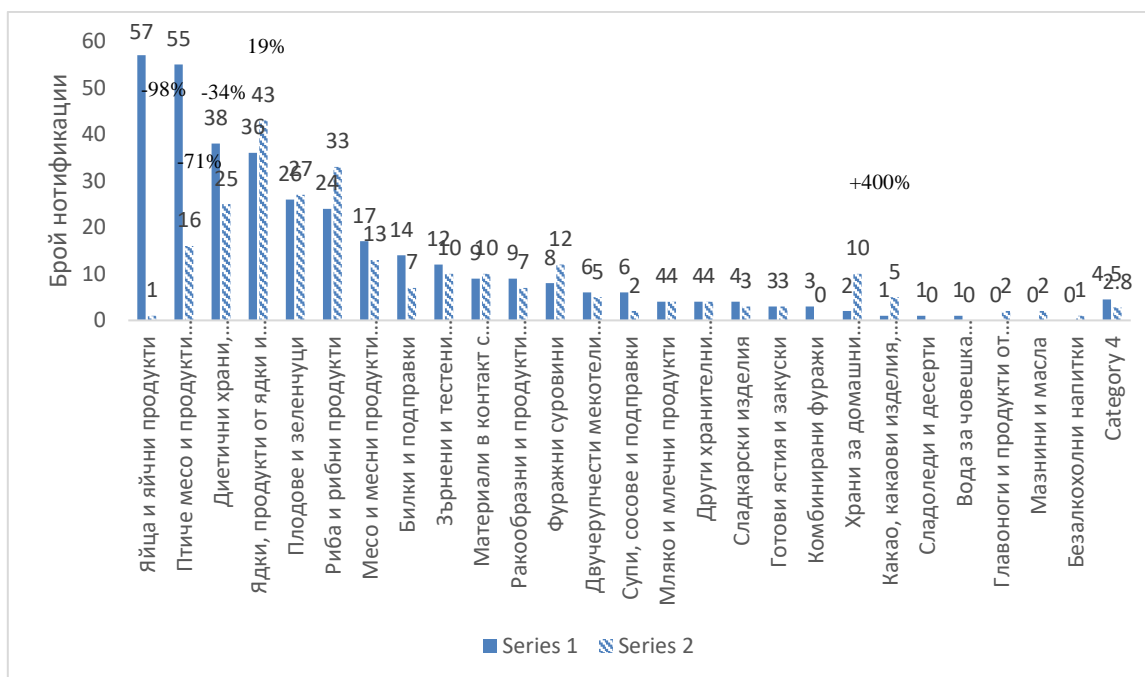
На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по **ВИД**. **Понижение** се наблюдава при нотификациите за недопуснат внос като достига 30%; нотификации за насочване на вниманието с 47% и при нотификациите за проследяване с 51%. **Повишение** се наблюдава само при предупредителните нотификации с 15%.

За месец септември 2018 г. се наблюдава ясна тенденция на понижение при всички категории нотификации с изключение на предупредителните нотификации.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

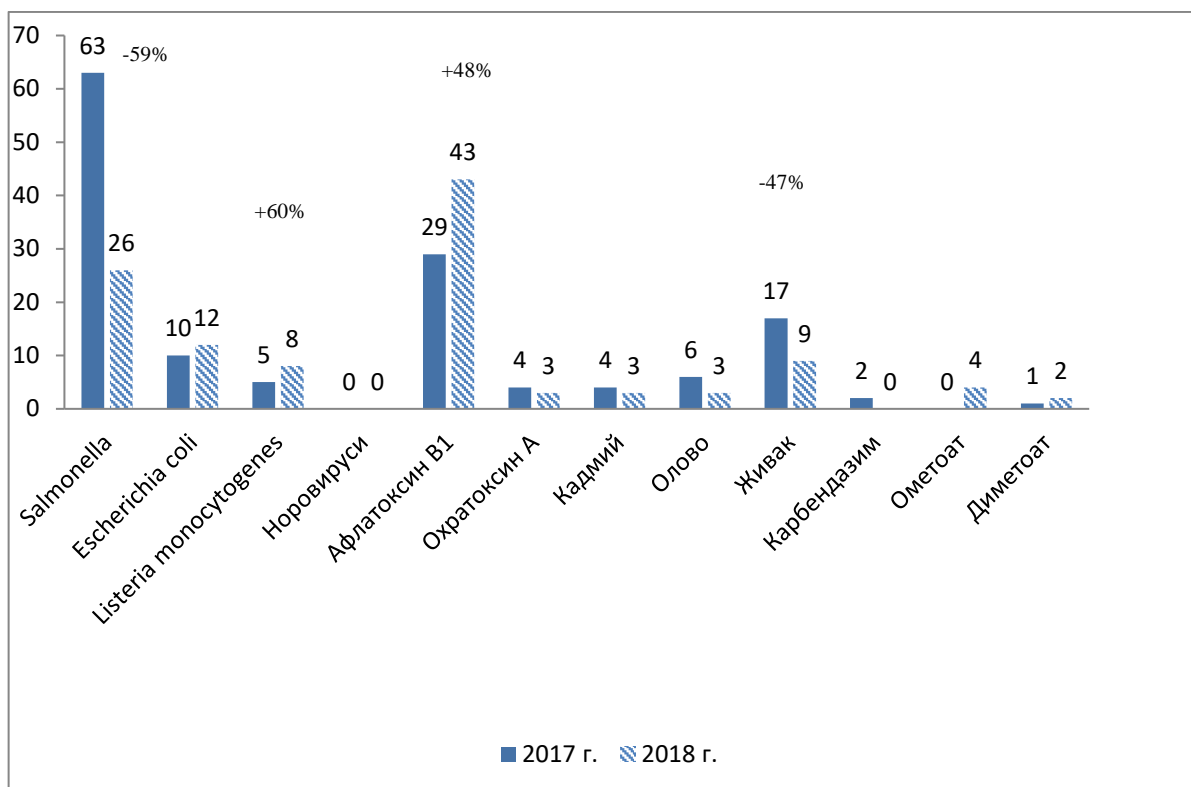
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец септември 2017 г. и септември 2018 г. според категориите продукти. Понижение се наблюдава при „Яйца и яйчни продукти“ с 98%; при „Птиче месо и продукти от птиче месо“ със 71%; „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 34%. Повишение се наблюдава само при „Ядки, продукти от ядки и семена“ с 19% и при „Храни за домашни любимци“ с 400%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

След съпоставка на данните за месеците септември 2017 г. и септември 2018 г., може да се направи извод, има 2 тенденции: тенденция на понижение при яйца и яйчни продукти, птиче месо и продукти от птиче месо и при диетичните храни, хранителните добавки и обогатени храни. Втората тенденция е на повишение при ядките, продуктите от ядки и семената и при храните за домашните любимци.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец септември 2017 и септември 2018 г. При патогенните организми се наблюдава повишение като при *Listeria monocytogenes* достига 60%. Изключение прави *Salmonella* където се наблюдава спад с 59%. При микотоксините се наблюдава повишение като при афлатоксин В1 достига 48%. При тежките метали се наблюдава спад като при живака достига 47%. Пестицидите запазват ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците септември 2017 г. и септември 2018 г. може да се направи извод, че има две тенденции: тенденция на повишение при патогенните организми с изключение на Salmonella и при микотоксините, също така се наблюдава и тенденция на спад при тежките метали има ниски нива на пестицидите.

Приложение

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускат внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят информация за контролните органи.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на ЦОРХВ <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис -

младши експерт в Дирекция КРОКЦ

15.10.2018 г.